

TIL VESTLAND FYLKESKOMMUNE V/ FYLKESTINGET.

ÅRSREKNESKAPEN 2019 FOR HORDALAND FYLKESKOMMUNE, UTTALE FRÅ KONTROLLUTVALET.

Kontrollutvalet har i møte 11.5.2020 handsama Hordaland fylkeskommune sin årsrekneskap for 2019.

Representantar frå administrasjonen og ansvarleg revisor deltok i møtet og svarte på spørsmål.

Av rekneskapen for 2019 har kontrollutvalet merka seg at netto driftsrekneskap er positivt med kr. 91,5 mill. Dette er isolert sett eit høgt tal, men ikkje målt i netto resultatgrad som blir på 0,94 % (sett opp mot sum driftsinntekter). Gjennomsnitt for alle fylkeskommunane i Noreg (utanom Oslo) ligg ifølgje opplysningar frå SSB på netto resultatgrad på 2,6 % i 2019. Kontrollutvalet har og merka seg at i 11 av dei siste 12 driftsåra er netto driftsresultat i Hordaland lågare enn gjennomsnittet av dei andre fylkeskommunane. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) tilrår at ein over tid bør ha netto resultatgrad på 4 % for å ha ei forsvarleg økonomisk drift.

Riksrevisjonen la 16.02.2015 fram Dokument 3:5 (2014 – 2015) Riksrevisjonens undersøkelse av kommunenes låneopptak og gjeldsbelastning. Her er det undersøkt samanhengen mellom høg lånegjeld i kommunane, sum driftsinntekter og disposisjonsfond. Riksrevisjonen tilrår at kommunane ikkje bør ha meir enn 75 % av driftsinntektene i lånegjeld. Ved å nytte Riksrevisjonen si tilnærming kjem ein fram til at Hordaland fylkeskommune har ei lånegjeld tilsvarande 110,3 % av sum driftsinntekter, altså monaleg høgare enn tilrådinga frå Riksrevisjonen. Samstundes er det ein liten auke i høve 2018 då talet var 109,4 %. Talet auka frå 2014, då det var 96 %, 2015, då det var 101,6 %, 2016 då det var 109,2 %, 2017 då det var på 113,4 og 2018 då det var på 109,4 %. Tilsvarande er disposisjonsfondet på 2,74 % av driftsinntektene. Dette er ein oppgang frå 2,48 % i 2017 og nedgang frå 3,64 % i 2018. Riksrevisjonen tilrår her minst 5 %. Totalt sett har Hordaland fylkeskommune særleg høg lånegjeld, svakt driftsresultat for 2019 og eit disposisjonsfond som også er lågare enn tilrådinga frå Riksrevisjonen.

Kontrollutvalet merkar seg m.a. følgjande frå rådmannen sin uttale i årsmeldinga:

«Året 2019 har vore prega av at det var det siste driftsåret for Hordaland fylkeskommune samstundes som mykje av arbeidet har vore knytt til oppstarten av Vestland fylkeskommune frå komande år. Sjølv om den nye fylkeskommunen ikkje starta drifta før 1. januar 2020, måtte eit stort førebuingsarbeid gjerast i dei to fylkeskommunane – samstundes med at den løpande drifta skulle gjennomførast på ein god og forsvarleg måte.

Dette har vore ein krevjande balansegang som har ført til at ressursituasjonen vart pressa. Særleg gjeld det fylkesadministrasjonen som, dei siste månadene av fjoråret, også måtte finne tid til å førebu flytting frå Fylkeshuset til mellombels lokale på Sandsli.

Trass i denne situasjonen; positivt rekneskapsresultat, lita endring i sjukefråværet og stor stå-på-vilje viser at Hordaland fylkeskommune også i 2019 var ein robust organisasjon med stor endringskapasitet og evne til å løyse nye oppgåver.

God økonomistyring gjorde at også rekneskapen for 2019 vart gjort opp med overskot. Dette året var det hovudsakleg god skatteinngang mot slutten av året som bidrog til eit solid plussresultat. Rekneskapen for dei fleste avdelingane viste elles godt samsvar med tildelte budsjett, noko som speglar at det har vore stor merksemd på økonomistyringa gjennom året.

Sjølv med eit positivt rekneskapsresultat, står fylkeskommunen likevel framfor ein krevjande økonomisk periode dei kommande åra. Netto driftsresultat for 2019 var på knapt ein prosent, klart under den tilrådde norma på fire prosent. Høg lånegjeld og høgare kostnader med dei nye ferje- og busskontraktane vil auke både drifts- og investeringskostnadene dei neste åra. For å kunne oppretthalde gode tenester til innbyggjarane framover må det difor tydelegare prioriteringar til.

Veksten i passasjeretalet i kollektivtransporten auka vidare i 2019. Frå eit høgt nivå i 2018 auka talet påstigingar i kollektivtrafikken i Hordaland med seks prosent til 79 millionar passasjerar. Størst vekst var det med Bybanen i Bergen, men også dei andre transportformene viste fin auke. Dette viser at den målretta satsinga på kollektivtransporten som er gjort over mange år i Hordaland fylkeskommune, gjev resultat.

Resultata er ikkje berre gledeleg i kollektivsamanheng, men viser også att i miljørekneskapen. Å få fleire til å reise kollektivt, kombinert med at transportmidla i aukande grad går over til utsleppsfritt drivstoff, er viktige miljøtiltak. Fylkeskommunen si kollektivsatsing gjev også mindre klimagassutslepp. Dette vil forsterke seg i åra framover med vidare utbygging av Bybanen til Fyllingsdalen og nye miljøvenlege ferjer og bussar. Hordaland fylkeskommune har vore tidleg ute med satsing på det grønne skiftet. Overgangen til miljøvenleg transport er ønskt velkommen, ikkje minst frå sentralt hald. Den er likevel ikkje gratis og vil som tidlegare nemnt innebere eit stort økonomisk press i den nye fylkeskommunen dei komande åra.»

Årsmeldinga frå administrasjonen skal utformast i tråd med Kommuneleien § 48 nr. 5 der det m.a. går fram at «å sikre betryggende kontroll (internkontroll)», «etikk», «likestilling» og «diskriminering» skal omtalast. Kontrollutvalet registrerer at dette er omtala på ein god måte i årsmeldinga for 2019.

Kontrollutvalet tilrår at Vestland fylkeskommune prioriterer å sette fokus på forbetningsområda som kjem fram av revisjonsrapport 2019 nr. 23, frå Deloitte. Revisjonsrapporten beskriv resultatet av ei kartlegging og vurdering av dei viktigaste økonomi- og rekneskapsrutinane i fylkeskommunen, for å identifisere kor det er størst risiko for vesentlege feil i rekneskapsrapporteringa.

Kontrollutvalet har som oppgåve å gje uttale til Hordaland fylkeskommune sin årsrekneskap. Uttalen vert gjeve med bakgrunn i framlagd årsrekneskap og årsmelding frå administrasjonen, samt revisjonsmelding og revisjonsrapport frå revisor. Kontrollutvalet tek sjølv stilling til kva forhold som skal omtalast i uttalen. Det vil vera naturleg å ta med spesielle forhold som blir omtala i revisjonsmeldinga, eventuelle revisjonsrapportar og nummererte brev. Dessutan samanhengen mellom netto driftsresultat, langsiktig lånegjeld og ubunde disposisjonsfond. Uttalen skal sendast til fylkestinget, med kopi til fylkesutvalet.

Oppsummering/tilrådingar frå kontrollutvalet:

1. Kontrollutvalet er uroa over at Hordaland fylkeskommune si lånegjeld er særst stor og utgjer ved utgangen av 2019 110,3 % av fylkeskommunen sine årlege driftsinntekter.
2. Lånegjelda har vore særst høg i ein del år og kontrollutvalet meiner at denne utviklinga ikkje kan halda fram. Fram til 2018 trappa fylkeskommunen opp avdragsbetalinga kvart år. Kontrollutvalet er uroa over at ein i 2019-budsjettet ikkje fann rom for vidare opptrapping av avdraga for å bremsa gjeldsveksten.
3. Kontrollutvalet er og uroa over at netto driftsresultat i 2019 vart på 0,94 % medan måltalet for fylkeskommunane bør vera på minst 4 %. Kontrollutvalet har og merka seg at i 11 av dei siste 12 driftsåra er netto driftsresultat i Hordaland fylkeskommune lågare enn gjennomsnittet av dei andre fylkeskommunane.
4. Kontrollutvalet merkar seg og at ubunde disposisjonsfond er lågare enn tilrådinga frå Riksrevisjonen på minst 5%, sett i forhold til driftsinntektene. Ubunde disposisjonsfond for Hordaland fylkeskommune ligg i årsrekneskapen for 2019 på 2,74%.

5. Kontrollutvalet oppmoder Vestland fylkeskommune om å prioritere forbedringsområda som kjem fram i revisjonsrapport 2019 nr. 23, frå Deloitte

Ut over det som er nemnd over, og det som går fram av saksframlegget til kontrollutvalet i rekneskapssaka samt revisjonsmeldinga av 20.04.2020 og revisjonsrapport 2019, nr. 23, dagsett 20.04.2020, har kontrollutvalet ikkje merknader til Hordaland fylkeskommune sin årsrekneskap for 2019.

Bergen, 11.05.2020

Dan Femoen
kontrollutvalsleiar

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Kopi: Vestland fylkeskommune, fylkesutvalet